
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מחשבת החינוך - 34312

תאריך עדכון אחרון 25-02-2025

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: לימודי הוראה - תעודת הוראה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א' או / ו ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): צבר בועז

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: Boaz.Tsabar@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש.

מורי הקורס:

ד"ר בעז צבר,
ד"ר יעל נאות

תאור כללי של הקורס:

הקורס יעסוק בסוגיות ההוראה: הגדרותיה, טיבה, מטרותיה, ההבחנה בין חינוך להוראה; עיון בתפיסות שונות של הוראה וחינוך; פילוסופיה של החינוך: הגדרה, אפיונים והבחנה מענפי מדע אחרים; יוצגו בעיות יסוד בחינוך והוראה: החינוך כשליחות לטיפוח האדם לשינוי פני החברה; המגמות היסודיות בחינוך: אקולטורציה, אינדיבידואציה, סוציאליזציה - הגדרות, אפיונים, ביקורת. הקורס יעסוק גם במשבר החינוך בימינו ובניסיונות להתמודד אתו.

מטרות הקורס:

מטרות הקורס:

- א. להכיר את מורכבותו של השיח החינוכי, כפי שזה בא לידי ביטוי בהגותם של הוגים מרכזיים בתולדות הפילוסופיה.
- ב. להכיר את תפקיד הפילוסופיה כדספלינה אקדמאית.
- ג. להאיר באופן ביקורתי את הגיונם של מושגים ורעיונות בשיח החינוך הישראלי.
- ד. לעודד מחשבה מנומקת, פוליטית וביקורתית על טיבם ועל השלכותיהם של מושגים חינוכיים.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

- בסיומו של הקורס יכירו הסטודנטים את גישות העל הרעיוניות של החינוך ואת הוגיו המרכזיים ויוכלו לנתח מושגים חינוכיים על בסיס ההגיונות שנלמדו.

דרישות נוכחות (%) :

80

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות פרונטליות ודיון משותף. בסמסטר הראשון השיעורים יתקיימו במתכונת מקוונת - סינכרונית וא-סינכרונית.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

- א. מבוא. פילוסופיה כחושפת הנחות ופילוסופיה כקובעת מטרות.
- ב. חינוך - הגדרת המושג.
- ג. על מושג האידיאולוגיה ועל מופעה של האידיאולוגיה בחינוך: סוציאליזציה, אקולטורציה, אינדיבידואציה.
- ה. הוגים בחינוך (1): אפלטון ומשל המערה.
- ו. הוגים בחינוך (2): ז'. רוסו וספרו "אמיל".
- ז. הוגים בחינוך (3): ג'. דיואי - דמוקרטיה וחינוך.
- ח. הוגים בחינוך (4): פאולו פרירה - פדגוגיה של מדוכאים.

ט. סוגיות חינוכיות מרכזיות בראי הפילוסופיה החינוכית : רב תרבותיות, חינוך בעידן הפוסט מודרני.

חומר חובה לקריאה:

1. פיטרס ריצ'רד, "על פילוסופיה וחינוך: ניתוח משמעויות ומטרות של החינוך", בתוך : נמרוד אלוני, בתוך כל שצריך להיות אדם, הקיבוץ המאוחד, תל אביב (2005).
2. אדר, צבי, החינוך מהו?, מאגנס, ירושלים (תשל"ו), פרק ראשון.
2. פרגמנטים על החינוך.
3. לם, צבי, "האידיאולוגיות ומחשבת החינוך" בתוך: לחץ והתנגדות בחינוך, ת"א, ספרית פועלים (2000).
4. סוציאליזציה - פרגמנטים.
5. אקולטורציה - פרגמנטים.
6. אינדיווידואציה - פרגמנטים.
- * סרט : ללכת שבי אחריו (Society Poets Dead).
7. אפלטון, 'משל המערה', מתוך המדינה (פוליטיאה) ז'
8. רוסו, ז'. ז' - פרגמנטים.
9. ג' דיואי, דמוקרטיה וחינוך, מוסד ביאליק, ירושלים, תשכ"ט. פרק המבוא.
9. ג', דיואי, פרגמנטים.
10. פ., פריירה, "הדיאלוג בפדגוגיית השחרור", בתוך : אלוני (עורך) (2005). עמ' 476-478.
10. גובר, נ., "הדיאלוג הפרייריאני: העצמה, שחרור, אוריינות פוליטית וסולידריות חברתית", בתוך: נמרוד אלוני (עורך) דיאלוגים מעצימים בחינוך ההומניסטי (תל אביב, הקיבוץ המאוחד, 2008).

חומר לקריאה נוספת:

1. טאובר, צבי, פילוסופיה של החינוך - נסיון להגדרה, בשביל החינוך מס' 1, (1995).
7. אפלטון, 'המשתה', תורת הארוס של דיוטימה.
7. שמואל שקולניקוב, 'אפלטון: החינוך כפיתוח התבונה', בתוך: רבקה פלדחי ועמנואל אטקס (עורכים), חינוך והיסטוריה: הקשרים תרבותיים ופוליטיים, ירושלים, מרכז זלמן שזר לתולדות ישראל (תשנ"ט).
7. Tsabar, Boaz "Poverty and resourcefulness: On the formative significance of Eros in Educational practice. Studies In Philosophy and Education. <http://link.springer.com/article/10.1007%2Fs11217-013-9364-5#page-1>
8. אוחנה, ד. "אמיל והמחנכים: ז'אן ז'אק רוסו בין מודרניות לנאורות", בתוך: רבקה פלדחי ועמנואל אטקס (עורכים), חינוך והיסטוריה: הקשרים תרבותיים ופוליטיים, ירושלים, מרכז זלמן שזר לתולדות ישראל, (תשנ"ט).
9. John Dewey, My Pedagogic Creed School Journal vol. 54 (January 1897), pp. 77-80 (<http://dewey.pragmatism.org/creed.htm>)

מרכיבי הציון הסופי :

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 100 %

מידע נוסף / הערות: